אישים באגרות הראי"ה

ד"ר אדולפו בן הראש, יושב ראש קהילת ליסבון

יושב ראש הקהילה היהודית בליסבון שבפורטוגל · שנות חייו אינן ידועות לנו

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ד"ר אדולפו בן הראש עמד בשנת תרפ"ה (1925) בראש הקהילה היהודית בליסבון, ופעל למען האנוסים בפורטוגל שהתעוררו לשוב ליהדות. פרטים ביוגרפיים נוספים עליו לא מצאנו במקורות שבדקנו.

הרב קוק על ד"ר בן הראש

בטבת תרפ"ה (1925) שמח הרב קוק במכתבו של ד"ר בן הראש "בדבר האנוסים המתעוררים לשוב למקור קדשם", ובירך: "יחזק ה' את לבם ואת לב עוזריהם ותומכיהם המוסריים והחמריים". על בקשתו לתמיכה בבית ספרם מוועד ה'סנטרל ריליף' באמריקה כתב הרב קוק שהוא מסופק אם אפשר לקוות לסכומים גדולים, אבל הבטיח לכתוב להם ולשלוח להם את מכתבו (כרך ד', אגרת ארעב). כחמישה שבועות אחר כך אכן כתב הרב קוק למנהלי ה'סנטרל ריליף' בניו יורק על הבקשה "שהגיעה אלי מליסבון, פורטוגל", וקבע ש"דרישה קדושה זו צריכה להתקבל כאחת הדרישות היותר הגונות הבאות מארצות הגולה" (כרך ד', אגרת ארצא). הבקשה הזאת היא ככל הנראה מכתבו של ד"ר בן הראש, שהרב קוק הבטיח לשלוח להם.

האגרות

כרך ד', אגרת ארעב: שמחה על האנוסים המתעוררים לשוב, והבטחה להעביר את בקשתו לתמיכה בבית ספרם אל ה'סנטרל ריליף' באמריקה.

"שמחתי במכתבו היקר בדבר האנוסים המתעוררים לשוב למקור קדשם"

כרך ד', אגרת ארצא: ככל הנראה בעקבות מכתבו: הרב קוק ממליץ לפני ה'סנטרל ריליף' לתמוך בחינוך ילדי האנוסים בליסבון.

"ע"ד מספר הגת של משפחות אחינו האנוסים, ששבו ב"ה לצור מחצבתם, ולדת ישראל באמת"

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר ד"ר בן הראש, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארעב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ט טבת תרפ"ה **נמען:** ד"ר אדולפו בן הראש, יושב ראש קהילת ליסבון

שמחה על האנוסים המתעוררים לשוב. ספק אם הריליף באמריקה יוכל לתמוך בסכומים גדולים בבית ספרם, אבל הרב קוק יכתוב להם וישלח את מכתבו.

עיקרי הדברים

- האנוסים בפורטוגל.
- פנייה לריליף.

נוסח האגרת עם ביאור

י"ט טבת ה'

לכבוד הד"ר[1] הנכבד מר אדולפו בן הראש, יו"ר[2] קה"ק[3] ליסבון, [אדולפו בנרוס, נשיא הקהילה היהודית בליסבון] שלו'[4] שמחתי במכתבו היקר בדבר האנוסים המתעוררים לשוב למקור קדשם. [בשנות העשרים התעוררה תנועה של צאצאי אנוסים בצפון פורטוגל לשוב ליהדות] יחזק ה' את לבם ואת לב עוזריהם ותומכיהם המוסריים והחמריים למען יתאמצו במפעל הקדוש הזה להשיב לנו את עדר ד' הנפוץ הזה. וע"ד[5] תמיכה לבית ספרם מהועד של הצנטרל רעליף באמריקא. ["ועד ההצלה המרכזי" (Central Relief Committee) של יהודי אמריקה] לקוות לסכומים גדולים מסופק אני אם אפשר, כי הדברים יגעים מאד, בדבר קבוץ הכספים לזמנים הבאים, בכל זה אכתב בל"נ[6] להם שישימו לבם לדרישת כבודו, ואשלח להם את מכתבו הנכבד, ואקוה שיבאו המנהלים משם עמו בדברים ע"ד[7] דרישתו הנכבדה, ויעזרו לו כפי האפשרות של המצב.

הנני בזה חותם ברכה נאמנה מקודש.

אברהם יצחק ה"ק

---

1. הד"ר - הדוקטור
2. יו"ר - יושב ראש
3. קה"ק - קהילה קדושה
4. שלו' - שלום
5. וע"ד - ועל דבר
6. בל"נ - בלי נדר
7. ע"ד - על דבר

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארצא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו שבט תרפ"ה **נמען:** מנהלי הסנטרל רילף, ניו יורק

המוסדות והנצרכים במצב מדאיב, והתלונה 'מה הועילו לנו כל הטרחה' מצערת אותו. הרב קוק מבקש לשמור על התקציב החודשי. הרב קוק גם ממליץ על תמיכה בחינוך ילדי האנוסים בליסבון, ועל מוסד תורני עם אומנות של הרב כ"ץ מצ'רנוביץ.

עיקרי הדברים

- דרישה לתקציב חודשי.
- ילדי האנוסים.
- מוסד בצ'רנוביץ.

נוסח האגרת עם ביאור

כ"ו שבט ה'

ידידי היקרים הרבנים הגאונים והאלופים הנכבדים מנהלי הסנטרל רעליעף בנוייורק ["ועד ההצלה המרכזי" של יהדות ארצות הברית; ראו (כרך ד', אגרת ארמו)] יצ"ו[1]

שלו'[2] וברכה מקודש אחדשה"ט[3] באה"ר[4] הנני מוצא לי לחובה קדושה להעיר את רוחם הטהור לחוס על עבודתנו אשר עבדנו יחד בכל כך עמל ונדודים בהיותי במדינתם, ועתה הנה חרפה שברה לבי, כי המון הנצרכים והמוסדות שעינם נשואות לעזרה הנם נתונים במצב כלכך מדאיב, וישועה רחקה מהם, והתלונה של מאי אהני להו כל התוכן רב הטורח אשר טרחתי בעדם, היא באמת מדאיבה את לבי, מאד, נא אהובי היקרים יתעוררו נא ברוח עז ואמץ להחיש את העזרה הדרושה ולשמור על התקציב החדש של אה"ק[5] מדי חדש בחדשו, ודי יעזרם לרומם את דגל הקודש והציל נפשות רבות ולסעד מוסדי הקודש מכונות תוה"ק[6] באי"י[7]. מדי דברי אזכיר ע"ד[8] בקשה שהגיעה אלי מליסבון, פורטוגל, ע"ד מספר הגת של משפחות אחינו האנוסים, [צאצאי האנוסים בפורטוגל, שחזרו אז ליהדות בגלוי] ששבו ב"ה[9] לצור מחצבתם, ולדת ישראל באמת, והם צריכים סיוע לחנוך בניהם בבתי ספר חדורים אש דת ואמונת אמן, והרבה מהם הם אינם יכולים לספק את הוצאה הזאת, כאשר כתבו לי משם, חושב אני שדרישה קדושה זו צריכה להתקבל כאחת הדרישות היותר הגונות הבאות מארצות הגולה. כמו כן, קבלתי מכתב מאת הרב כץ מצערנאוויץ ע"ד מוסד תורני, בחבור של אומנות שראוי ג"כ[10] לתמיכה.

והנני בזה חותם בברכה נאמנה לכת"ה[11] ולכא"ל[12]., ידי"ע[13]

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
2. שלו' - שלום
3. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
4. באה"ר - באהבה רבה

5. אה"ק - ארץ הקודש
6. תוה"ק - תורתנו הקדושה
7. באי"י - בארץ ישראל
8. ע"ד - על דבר
9. ב"ה - ברוך השם
10. ג"כ - גם כן
11. לכת"ה - לכבוד תורתו הרמה
12. ולכא"ל - ולכל אשר לו
13. ידי"ע - ידידו עוז